

Sygnatura akt I C 554/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lutego 2019 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Zenon Węclawik

Protokolant: Magdalena Mastej

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 lutego 2019 r. w K.

sprawy z powództwa D. T. (1)

przeciwko Gminie L.

o zapłatę

I zasądza od strony pozwanej Gminy L. na rzecz powódki D. T. (1) kwotę 8.500,00 zł (słownie złotych: osiem tysięcy pięćset 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17.05.2017 r. do dnia zapłaty,

II zasądza od strony pozwanej Gminy L. na rzecz powódki D. T. (1) kwotę 2.842,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.817,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III nakazuje wypłacić biegłemu sądowemu M. B. od Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze) kwotę 478,08 zł tytułem wynagrodzenia za wydanie pisemnej opinii uzupełniającej,

IV nakazuje stronie pozwanej Gminie L. uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze) kwoty 505,58 zł tytułem brakującej zaliczki na biegłego.

sygn. akt **I C 554/17**

UZASADNIENIE

Powódka D. T. (1) wniosła o zasądzenie od strony pozwanej Gminy L. na jej rzecz kwoty 8 500,00 zł, w tym 8 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za ból i cierpienie oraz 500,00 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17.05.2017 r. do dnia zapłaty. Wniosła również o zwrot kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa. W uzasadnieniu wskazała, iż strona pozwana jest zarządcą terenu Cmentarza Komunalnego w L., na terenie którego dnia 02.12.2016 r. powódka poślizgnęła się na śliskiej i nie posypanej materiałem szorstkim powierzchni ścieżki. Na skutek upadku doznała poważnych obrażeń ciała w postaci złamania nasad dalszych kości łokciowej i promieniowej prawej z przemieszczeniem. Dnia 05.12.2016 r. D. T. (1) zawiadomiła pracownika Urzędu Miasta o wypadku, a dnia 03.03.2017 r. zawiadomiła stronę pozwaną o przedmiotowym zdarzeniu w formie pisemnej, precyzując jednocześnie swoje roszczenie finansowe z tego tytułu. Ubezpieczyciel C. V. (...) w W. pismem z dnia 10.04.2017 r. odmówił przyznania powódce przyznania świadczenia pieniężnego.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana Gmina L. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, iż roszczenie powódki jest nieuzasadnione w całości, gdyż okoliczności zdarzenia budzą wątpliwości, tym samym przeczy wszelkim twierdzeniom, zarzutom i wnioskom podniesionych przez powódkę, których wyraźnie nie przyznaje. Strona pozwana podniosła, iż do zarządzania oraz utrzymania cmentarzy gminnych zlokalizowanych na

terenie Gminy L. od 01.09.2016 r. zobowiązany był Zakład (...) w L.. W dniu zdarzenie zakład w godzinach porannych przystąpił do odśnieżania i zniwelowania śliskości nawierzchni alei cmentarza, które były posypywane piaskiem i solą. W ocenie strony pozwanej wykonywała ona wszystkie czynności aby zapewnić bezpieczeństwo dla uczestników ruchu pieszego na terenie cmentarza, w związku z czym nie zachodzi podstawa do przypisania jej winy.

Sąd zarządzeniem z dnia 20.06.2018 r. wezwał C. V. (...) w W. w trybie art. 84 k.p.c. do wzięcia udziału w sprawie w charakterze strony pozwanej obok dotychczasowej strony pozwanej (k. 51).

SĄD USTALIŁ NASTĘPUJĄCY STAN FAKTYCZNY

W dniu 30.08.2016 r. Gmina L. zawarła z Zakładem (...) w L. porozumienie nr (...), zgodnie z którym przejął on realizację zadania publicznego w zakresie cmentarzy gminnych. W skład obszaru objętego porozumieniem objęty został m.in. Cmentarz Komunalny w L. przy ul. (...). Zakład (...) w L. jest jednostką budżetową pozwanej Gminy L.. Jednostka ta miała wydzieloną komórkę zajmującą się utrzymaniem porządku i czystości na obszarze cmentarza i placu targowego w L.. Zimą (...) komórka ta dysponowała do tego celu sześcioma pracownikami. Na bieżąco teren cmentarza monitorowany był w zasadzie codziennie rano przez jednego z pracowników i w razie potrzeby odpowiednią ilość ludzi z odpowiednim sprzętem kierowano dom prac na cmentarzu. Gdy przychodziło do odśnieżania i posypywania alejek i ścieżek cmentarnych, wykonywano takie prace w godzinach od około godziny 8 rano do około godzin południowych, przy tym prace zaczynały się od wejścia głównego do cmentarza i postępowały w stronę cmentarza, gdzie na jego końcu znajdował się grób męża powódki.

Strona pozwana posiadała ubezpieczenie w zakresie OC w C. V. (...) w W..

Dowód:

- porozumienie nr (...) (k. 39-44)
- ubezpieczenie OC (k. 37-38)
- zeznania świadka K. O. (k. 116v.-117v.)
- zeznania świadka R. C. (k. 118-118v.)
- zeznania świadka P. K. (k. 118v.-119)
- zeznania świadka S. P. (k. 117v.-118)
- zeznania świadka R. W. (k. 119-119v.)

Na oblodzonej i ośnieżonej bocznej alejce na Cmentarzu Komunalnym w L. dnia 02.12.2016 r. z rana, około godziny 9.30, powódka poślizgnęła się i upadła doznając obrażeń ciała: złamania nasad dalszych kości łokciowej i promieniowej prawej z przemieszczeniem. D. T. (1) nie wymagała leczenia szpitalnego, nastawiono jej ramię i założono chustę, a następnie opatrunek gipsowy do 13.01.2017 r. oraz zalecono rehabilitację. Ostatnią wizytę lekarską powódka odbyła w dniu 03.02.2017 r., gdzie zalecono jej intensywną rehabilitację oraz kontrolę w razie wystąpienia niepokojących objawów. W okresie od 18.05.2017 r. do 31.05.2018 r. D. T. (1) uczęszczała na zabiegi fizjoterapeutyczne.

Dowód:

- karta informacyjna izby przyjęć (k. 3)
- zaświadczenie z porady ambulatoryjnej (k. 4)
- karty porady specjalistycznej (k. 5-7)

- oświadczenia świadków zdarzenia (k. 8, 9)

- zeznania świadka A. F. (k. 48v.-49)

- zeznania świadka H. K. (k. 49-49v.)

- zaświadczenie (k 114)

- zeznania powódki D. T. (1) (k.119v-121)

D. T. (1) do czasu wypadku wielokrotnie i niemal codziennie chodziła na cmentarz do grobu swego zmarłego pół roku wcześniej męża. Nie ma problemów ze wzrokiem. W dniu zdarzenia miała płaskie zimowe buty na nogach. W dniu zdarzenia alejka była zupełnie oblodzona i niczym nie posypana.

Dowód:

- oświadczenia świadków zdarzenia (k. 8, 9)

- zeznania świadka A. F. (k. 48v.-49)

- zeznania świadka H. K. (k. 49-49v.)

- zeznania powódki D. T. (1) (k.119v-121)

W dniu 05.12.2016 r. powódka zawiadomiła telefonicznie prezesa ZGM I. K. o szkodzie.

Dowód:

- zeznania powódki D. T. (1) (k.119v-121)

Pismem z dnia 03.03.2017 r. D. T. (1) zawiadomiła Urząd Miasta i Gminy L. o szkodzie

Dowód:

- pismo z dnia 03.03.2017 r. (k. 11)

Ubezpieczyciel strony pozwanej C. V. (...) w W. pismem z dnia 10.04.2017 r. odmówił wypłaty odszkodowania.

Dowód:

- pismo z dnia 10.04.2017 r. (k. 13)

D. T. (1) korzystała z usług medycznych w (...) Sp. z o.o. w L.. W dniu 18.05.2017 r. wystawiona została powódce faktura za usługi medyczne na kwotę 500,00 zł.

Dowód:

- faktura VAT nr (...) (k. 10)

Pismem z dnia 26.04.2017 r. D. T. (1) wezwała stronę pozwaną do zapłaty w terminie 14 dni kwoty 10 000,00 zł.

Dowód:

- przedsądowe wezwanie do zapłaty z dnia 26.04.2017 r. (k. 14)

Doznane wskutek zdarzenia z dnia 02.12.2016 r. przez 71-letnią powódkę obrażenia ciała w postaci złamania nasad dalszych kości łokciowej i promieniowej prawej z przemieszczeniem nie skutkowały negatywnie trwałymi

następstwami na jej zdrowiu. Cierpienie i ból odczuwane przez powódkę były w zasadzie standardowe. Nie było także podstaw do przyjęcia, że wypadek wpłynął niekorzystnie na aktywność życiową powódki w późniejszym czasie, po zakończeniu leczenia. Stan zdrowia powódki w chwili obecnej – nawet bez potrzeby aktualnie osobistych jej badań – pozwala uznać za zakończony proces jej leczenia związanego z wypadkiem i nie ma obecnie jakichkolwiek podstaw do negatywnych rokowań odnośnie jej zdrowia w tym zakresie na przyszłość.

Dowód:

- opinia biegłego z dnia 23.08.2018 r. (k. 65-67)

- opinia uzupełniająca z dnia 06.12.2018 r. (k. 100-101)

SĄD ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE

Sąd dokonał powyższych ustaleń na podstawie dokumentacji medycznej powódki, załączonych dokumentów, przesłuchania powódki oraz świadków. Bezsporne jest, że na oblodzonej i ośnieżonej bocznej alejce na Cmentarzu Komunalnym w L. dnia 02.12.2016 r. powódka poślizgnęła się i upadła doznając obrażeń ciała: złamania nasad dalszych kości łokciowej i promieniowej prawej z przemieszczeniem.

Sformułowana w treści art. 415 k.c. odpowiedzialność oparta jest na zasadzie winy „, kto z winy swojej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia”. Z przywołanego przepisu wynika, iż obowiązek naprawienia szkody powstaje w momencie takiego działania lub zaniechania osoby odpowiedzialnej, które noszą znamiona winy, czyli naruszenia obowiązków określonych w przepisach prawa. Ogólnie można przyjąć, że normy prawne wymagają przestrzegania zasad bezpieczeństwa. Zgodnie natomiast z ar. 3 ust. 1 i 2 pkt 11 Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w Gminach, strona pozwana zobowiązana była do zapewnienia czystości i porządku na swoim terenie i tworzenia warunków niezbędnych do ich utrzymania, w tym do zapobiegania zanieczyszczeniu ulic, placów i terenów otwartych, w szczególności przez zbieranie i pozbywanie się błota, śniegu, lodu. Należy to do jej zadań własnych. Przenosząc te zasady na grunt niniejszej sprawy należy przypisać Gminie L. obowiązek utrzymywania obiektu – w tym cmentarza w należytym stanie. Zatem przypadki zaniechań lub wadliwego wypełnienia obowiązków skutkujące szkodą mogą uzasadniać odpowiedzialność odszkodowawczą po jej stronie. Poza tym konieczne jest udowodnienie zdarzenia powodującego szkodę i związku przyczynowego pomiędzy zawinionym zachowaniem, a powstaniem szkody. Komunalne zakłady budżetowe, nieposiadające odrębnej osobowości prawnej, występują w obrocie prawnym w imieniu i na rzecz macierzystej jednostki samorządu terytorialnego (wyrok NSA z dnia 14 marca 2014 r., II GSK 75/13 - LEX nr 1488148 i wyrok NSA z dnia 14 marca 2014 r., II GSK 80/13 - LEX nr 1488151). Od dnia 01.09.2016 r. Gmina L. zleciła Zakładowi (...) utrzymanie cmentarzy komunalnych, a ZGM jest jednostką budżetową pozwanej Gminy i ją reprezentuje (nie działa w obrocie prawnym samodzielnie), więc pozwana Gmina odpowiada na zasadzie art. 415 k.c. Zostały wykazane przez powódkę wszystkie przesłanki odpowiedzialności pozwanej Gminy przewidziane treścią art. 415 k.c. m.in. wykazała zdarzenie, które spowodowało jej urazy i spowodowaną wypadkiem krzywdę oraz adekwatny związek przyczynowy pomiędzy nimi, polegający na okolicznościach w których zaistniał wypadek (oblodzenie). Świadkowie A. F. i H. K. zeznały, że w dniu wypadku alejki cmentarne były źle utrzymane i oblodzone.

Zgodnie z art. 355 k.c. dłużnik jest obowiązany do staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju. W niniejszej sprawie nawet przy zasadniczo zorganizowanej poprawnie przez pozwaną Gminę opiece nad cmentarzem nie powinno się wykluczyć potrzeby dołożenia odpowiednio większej staranności ze strony Gminy L. w podejściu do sytuacjach odbiegających od przeciętnych odnośnie bieżącego stanu nawierzchni alei cmentarnych poprzez: usuwanie śniegu i oblodzenia w możliwie krótszym czasie poprzez zaangażowanie doraźnie większej ilości pracowników i ograniczenie dostępu ludzi na czas trwania prac interwencyjnych – tablice ostrzegawcze, taśmy, itp.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie która z faktu tego wywodzi skutki prawne.. Trzeba przyjąć, że strona pozwana nie zgłaszała zarzutu przyczynienia się powódki do zdarzenia i go nie wykazywała. Z materiału dowodowego nie wynika zresztą, by powódka przyczyniła się do zaistnienia wypadku. Ponadto świadkowie

wskazani przez pozwaną Gminę tj. pracownicy ZGM nie wykazali, by w dniu w dniu wypadku około g. 9.30 na cmentarzu alejka w pobliżu grobu męża powódki była w należywym stanie.

D. T. (1) w niniejszym postępowaniu domagała się zwrotu poniesionych kosztów związanych z leczeniem w kwocie 500,00 zł, za usługi medyczne. Stosownie do treści art. 444 § 1 k.p.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty, jeżeli są konieczne i celowe. Do wydatków celowych i koniecznych, które pozostają w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia wymienia się m.in. koszty leczenia, nabycie specjalistycznych aparatów i urządzeń. Na gruncie niniejszej sprawy do takich wydatków można więc zaliczyć wskazane przez powódkę usługi medyczne w Przychodzi Zdrowia. Trzeba więc przyjąć, że wydatki te mieszczą się w zakresie adekwatnego związku przyczynowego w rozumieniu przepisu art. 361 k.c. Ponadto roszczenie w tym zakresie zostało wykazane załączoną fakturą, a na stronie pozwanej jako odpowiedzialnej za skutki zdarzenia ciąży obowiązek zwrotu poniesionych kosztów. W związku z powyższym należało przyjąć, iż kwota 500,00 zł dochodzona pozwem jest świadczeniem należnym i nie budzi wątpliwości związek powyższych wydatków ze zdarzeniem.

W niniejszej sprawie powódka dochodziła od strony pozwanej zadośćuczynienia w kwocie w wysokości 8 000,00 zł. W myśl art. 445 § 1 k.c. sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zadośćuczynienie ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień fizycznych i psychicznych, zarówno tych już doznanych, jak i tych które mogą wystąpić w przyszłości. Ma ono charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę pieniężną za całą krzywdę doznaną przez powódkę. Prawo do zadośćuczynienia dla D. T. (1) zostało już przeanalizowane powyżej, pozostaje więc do rozważenia kwestia wysokości sumy zadośćuczynienia. Zdaniem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z 12 IV 1972 r., II CR 57/72 „określenie wysokości zadośćuczynienia powinno być dokonane z uwzględnieniem wszystkich okoliczności mających wpływ na rozmiar doznanej krzywdy, czasu trwania jego cierpień”. W tym celu powołany został biegły sądowy z zakresu medycyny sądowej, który ustalił, iż u D. T. (2) nie zachodzi uszczerbek na zdrowiu w związku ze zdarzeniem z dnia 02.12.2016 r., a jej obecny stan zdrowia pozwala uznać leczenie za zakończone, oraz że jej dotychczasowe cierpienie i dolegliwości bólowe były standardowe i nie ma podstaw by wystąpiły w przyszłości. Ponadto biegły uznał w oparciu o szczegółową powypadkową dokumentację medyczną powódki, że nie zachodzi potrzeba jej osobistych badań m.in. dlatego, że podczas ostatniej wizyty lekarskiej w dniu 03.02.2017 r. stwierdzono, że jej stan zdrowia jest już dobry. Zdaniem Sądu pisemna ekspertyza biegłego sądowego była rzetelna, wnikliwa i kompletna. Udzieliła przekonujących odpowiedzi na pytania Sądu i mogła stanowić ważny dowód w niniejszej sprawie.

Biorąc powyższe pod uwagę sąd ocenił należne D. T. (1) zadośćuczynienie na kwotę 8 000,00 zł. O przyznaniu tej kwoty zdecydował z jednej strony fakt, iż u powódki nie nastąpił trwały uszczerbek na zdrowiu, nie było inwazyjnego leczenia, powstrzymania się od zajęć oraz nastąpiła regresja dolegliwości. Z drugiej zaś strony konieczność noszenia chusty, a później opatrunku gipsowego i uczęszczanie na rehabilitację miały wpływ na życie codzienne. Ograniczenie ruchomości ręki oraz cierpienia związane z jej bólami musiały być uciążliwą dolegliwością dla powódki. W tym stanie rzeczy ustalone zadośćuczynienie spełni swój walor kompensacyjny. Dlatego Sąd w punkcie I wyroku zasądził od strony pozwanej Gminy L. na rzecz powódki D. T. (1) kwotę 8 500,00 zł, na którą składała się kwota 8 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia i kwota 500,00 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia.

O odsetkach od kwoty 8 500,00 zł orzeczono z mocy art. 481 k.c., zasądzając je zgodnie z żądaniem pozwu od dnia 17.05.2017 r., tj. 14 dni po otrzymaniu przez stronę pozwaną wezwania do zapłaty.

Sąd uznał za wiarygodne zarówno zeznania świadków A. F., H. K., K. O., R. C., P. K., S. P., R. W., jak i zeznania powódki D. T. (1). Były one bowiem jasne, logiczne i spójne oraz wzajemnie koherentne. Pozostawały także w zgodzie z dokumentacją zebraną w sprawie. Podnieść však należy, że spośród wskazanych świadków walor największej wartości dowodowej zeznań, co do bezpośrednich okoliczności wypadku, miały jedynie zeznania świadków A. F. i H. K. – znajdujących się w chwili zdarzenia w pobliżu powódki. Zeznania zaś pozostałych świadków – pracowników strony pozwanej, miały natomiast znaczenie odnośnie zwłaszcza oceny działań strony pozwanej w zakresie zabezpieczenia porządku na terenach za które odpowiada.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 98 k.p.c. zasądzone od strony pozwanej Gminy L. na rzecz powódki D. T. (1) kwotę 2 842,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Na kwotę tę składały się: 1 800,00 zł - kosztów zastępstwa procesowego, 17,00zł – opłaty skarbowe od pełnomocnictw, 600,00 zł - koszty opinii biegłych poniesione przez powódkę, 425,00 zł – opłata od pozwu.

Koszt opinii biegłego wyniósł 627,60 zł, a uzupełniającej 478,08 zł, w sumie 1 105,68 zł. Powódka wpłaciła zaliczkę w wysokości 600,00 zł, a więc brakowało 505,68 zł.

Sąd nakazał w punkcie III wypłacić biegłemu sądowemu M. B. od Skarbu Państwa kwotę 478,08 zł tytułem wynagrodzenia za wydanie pisemnej opinii uzupełniającej.

W punkcie IV Sąd nakazał stronie pozwanej Gminie L. uiścić na rzecz Skarbu Państwa kwoty 505,68 zł tytułem brakującej zaliczki na biegłego.